

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 329/2025 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om nedläggningen av Kelain-tjänsten

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 329/2025 rd undertecknat av riksdagsledamot Hanna-Leena Mattila /cent:

Hur säkerställer regeringen att läkare som skriver ut recept utan förtjänstsyfte även i fortsättningen kan göra upp elektroniska recept utan obligatoriska nya och avgiftsbelagda systemupphandlingar, om Kelain-tjänsten läggs ned och

bevaras pappersrecept och recept som ges per telefon parallellt med de elektroniska recepten så att det är möjligt att upprätta recept utan elektroniska tjänster?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Folkpensionsanstalten har tillhandahållit ett användargränssnitt avsett för upprättande av recept för yrkesutbildade personer, det vill säga Kelain-tjänsten, sedan 2017, då det blev obligatoriskt att göra upp alla recept elektroniskt med vissa undantag (lagen om ändring av lagen om elektroniska recept 251/2014). I den aktuella regeringspropositionen om ändringslagen (RP 219/2013) konstateras att det inte utvecklats med inriktning på marknaden tjänster för att läkare ska ha möjlighet att utfärda recept även oberoende av hälso- och sjukvårdsorganisationens patientdatasystem. Således var man tvungen, när elektroniska recept blev obligatoriska, att skapa en tjänst för att skriva ut elektroniska recept. Det antal recept som utfärdas av självständiga läkare ansågs vara så litet att det uppenbarligen inte hade möjliggjort en fungerande modell för affärsverksamhet.

Bestämmelser om FPA:s skyldighet att tillhandahålla Kelain-tjänsten finns numera i lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården (703/2023). Förslaget om att lägga ned Kelain-tjänsten är avsett att inkluderas i regeringens proposition till riksdagen med förslag till bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning om ett europeiskt hälsodataområde. Utkastet till regeringens proposition har varit på remiss våren 2025 och avsikten var att propositionen skulle överlämnas till riksdagen enligt tidtabellen i budgetlagarna i september 2025. Lämnandet av en regeringsproposition till riksdagen fördröjs dock så att propositionen ges först under våren 2026. På motsvarande sätt skulle lagens ikraftträdande och nedläggningen av Kelain-tjänsten genomföras först senare, inte ännu den 1 januari 2026, vilket var avsikten enligt propositionsutkastet som var på remiss.

Det föreslås att Folkpensionsanstaltens Kelain-tjänst läggs ned, eftersom marknadsläget för de tjänster som är avsedda för förskrivning av läkemedel har förändrats. Således skulle det inte vara problemfritt att fortsätta tillhandahålla Kelain-tjänsten med tanke på de konkurrensrättsliga kraven. Dessutom har de konkurrensrättsliga begränsningarna samband med EU:s bestämmelser om statligt stöd, enligt vilka verksamhet som grundar sig på offentlig finansiering inte får snedvrida marknadens funktion. Duodecim erbjuder läkare en applikation som kan användas för att upprätta recept när det är fråga om upprättande av recept utan förtjänstsyfte. Dessutom kan även andra motsvarande applikationer släppas ut på marknaden. FPA utvecklar modellen för anslutning till Kanta-tjänsten så att applikationen kan anslutas till Kanta-tjänsterna utan att man agerar för någon tjänsteleverantörs räkning.

Duodecims applikation som finns att få i nuläget är endast tillgänglig för medlemmar i Duodecim, men avsikten är att den i fortsättningen ska kunna användas av alla legitimerade läkare på basis av deras yrkesrättigheter. Därmed kommer läkarna även i fortsättningen att ha tillgång till en applikation som gör det möjligt att skriva ut recept på basis av yrkesrättigheterna. Såsom framgår av motiveringarna till den ursprungliga regeringspropositionen har avgiftsfriheten inte varit den huvudsakliga utgångspunkten för genomförandet av Kelain även om Folkpensionsanstalten inte har tagit ut någon avgift för att använda Kelain.

Bestämmelser om möjligheten att göra upp ett recept skriftligen eller per telefon finns i lagen om elektroniska recept (61/2007) och ingen ändring av detta föreslås. Ett recept kan även i fortsättningen göras upp skriftligen eller per telefon om det på grund av en teknisk störning inte är möjligt att göra upp ett elektroniskt recept eller om behovet av läkemedelsbehandling är brådskande och receptet inte kan göras upp elektroniskt på grund av exceptionella förhållanden eller av andra särskilda skäl.

Helsingfors 23.10.2025

Social- och hälsovårdsminister Kaisa Juuso